

SOLØR OG OMEGN GEOLOGIFORENING

Solør og Omegn Geologiforening på tur

En forening blir til ved at et menneske har en ide, ildner andre for ideen, kaller sammen til et møte, og så er det hele i gang. Det var dette som skjedde hos oss. Ildsjelen var Ludvig Bekk, og året var 1989. Vi begynte som en underavdeling av Hedmark Geologiforening. Men vegen til møter på Hamar var lang, og allerede året etter hadde Ludvig fått med seg så mange at egen forening kunne startes. Det skjedde 26. januar 1990. Dessverre ble Ludvig syk og døde høsten 1991, men ideen hans lever. Foreningen teller i dag over 40 medlemmer, og de fleste er svært aktive. Fordi han var så ivrig og hadde så lett for å ta kontakt med andre, ble foreningens geografiske utstrekning svært stor. Medlemmene kommer fra Våler i nord og til Odalen i sydvest, og fra Sysselebekk til Arvika på svensk side. Mange av medlemmene hadde systet med geologi tidligere, og derfor var de gode å ty til når vi var ute på steinturer og våre egne kunnskaper ikke strakk til. De delte villig med andre, både kunnskaper og stuffer.

Det er sagt om vårt område at det ikke er særlig rikt på mineraler. Vi synes listen over det vi kan finne tyder på noe annet. Vi vil se litt nærmere på dette. Først bør vi kanskje nevne gruvedriften. I Vinger (nå Kongsvinger) ligger Spetalen som har vært jernverk i unionstiden med Danmark. Der er også jerngruver. Så kan vi nevne Odals verk som også hadde gruver. Gruvene i Ramsøyfeltet leverte malm til dette verket. I tillegg ble det funnet sjømalm i Storsjøen. Sjømalm finnes det også i Gjesåssjøen. I Nord-Odal ble det i et par perioder brutt svovelkis i gruva Segen Gottes. I Asnes var det en sølvgruve, Langåsen. Det var også gjort forsøk ved Sorma, men dette ble oppgitt. Her kan vi finne turmalin i kvartsen. Av andre aktuelle steder kan vi nevne

Foreningens mangeårige formann og ildsjel Ludvig Bekk prøver vaskepanna

steinbruddet i Bjørkåsen. Det er vel mest kjent for kullblendeforekomstene, men der finnes også kalkspat, flusspat, adular, svovelkis, kobberkis, baryttkrystaller, jernglans og antakelig også montmorillonitt. Hørsjøberg steinbrudd i Torsby er også meget interessant. Foruten den kjente kyanittkvartsitten er det funnet en 20 talls mineraler. Nevnes kan xantofyllitt, pyrofyllitt, damouritt, turmalin, granat, svanbergitt, trolleitt, lazulitt, scorzalitt, ilmenitt, barytt o. fl. I Sunne er et kalkbrudd hvor vi har funnet titanitt og skapolitt. I Sunne er også funnet ametyst. Ved Kinnsjøen er det funnet amazonitt. Men så, tilbake til Norge igjen. I Åsnes er et gammelt klebersteinsbrudd. Der var det for lenge siden rester etter halvferdige gryter og ting som hadde gått i stykker. Dessverre er dette

gått tapt ved en vegutbygning. Kleberstein finnes også på grensen mellom Grue og Odalen. Fra Åsnes er den svarte hyperitten kjent. Den har vært industrielt utnyttet i lang tid. Asnes har forresten en stor bedrift på steinsektoren,

Norsk Steinindustri, men den er for tiden ute av drift. Et annet interessant steinbrudd ligger i Kongsvinger, på Granli. Der har vi funnet en del mineraler som kobber, svovelkis, epidotkrystaller og sinkblende. For noen år siden hersket det gullfeber i distriktet. Det foregikk leting på Grinder og på Grue Vestside. Gull fantes, men ikke i drivverdige mengder. Vi kan si at vi har såpass å velge i at det ikke byr på store problemer å finne turmål for stenlettingen. Foreningen er en svært turglad gjeng, og vi prøver å ha ihvert-

fall en samlertur i måneden om sommeren. Noen ganger finner vi ting vi ikke egentlig har planlagt. F. eks var vi på hembygdgården Purala, like ved grensen på svensk side. Vi så at det fantes granater i den store dørhella foran inngangen. Noen mente at den var så tung at den neppe hadde vært fraktet så langt. Så begynte vi å se oss om, og oppe i skogkanten fant vi store steinblokker med fine granater. Morsomt! Vinterhalvåret bruker foreningen til å ha møter hvor vi prøver å utvide våre kunnskaper. Vi leier en del videoer og filmer, og vi har også besøk av fagfolk. Ronald Sørli har fortalt om oljeførende berggrunn og vi har hatt besøk av Johannes Dons på en tur ute i felten. Hans Vidar Ellingsen og Astrid Haugen har også vært hos oss med Iysbildekåseri fra Nordland.

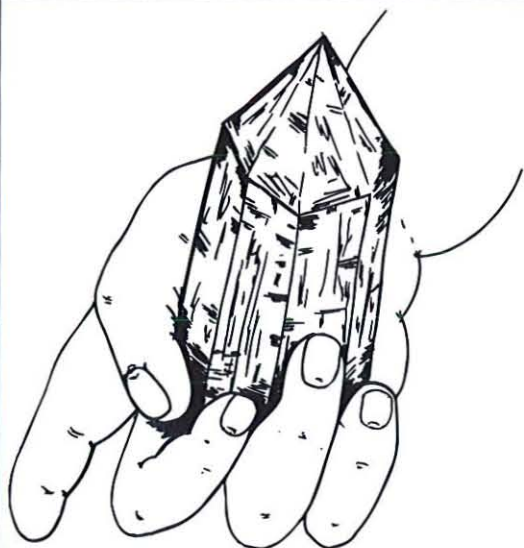
Vi er etter hvert blitt en godt sammensveit-
set gjeng. Dette er ytterligere utviklet
gjennom langturene våre. Et par turer har
gått til Idar Oberstein. Så har vi vært i
Elvdalen i Sverige og sett på porfyrverket.
Sist sommer var vi til Krakow i Polen. På
tursektoren har vi et meget godt samarbei-
de med Øvre Romerike geologiforening.
Vi har hatt stor nytte av deres formann,
Nils Hartung, som turleder og tolk, og vi
ser fram til neste tur.

Foreningen har etter hvert fått mange ivri-
ge og dyktige smykkesteinslipere.
Materiale til sliping finner vi på steintu-
rene våre, og en del blir kjøpt på messer.
Kurser i steinsliping er det med jevne mel-
lomrom hos Ola Bredalen, vår nåværende
leder.

Vi synes alle at for den som en gang er
blitt bitt av steinbasillen, er det ingen fine-
re hobby enn amatørgeologi.

Foreningen på gulljakt

KRYSTALLER OG STEINER

FOR SAMLING, SLIPING
OG HEALING

Ring oss på tlf. 69 25 19 63
og vi sender prislister.

Eller besøk oss i Storgt. 15 i Moss.

Vi har vanlige åpningstider,
men tar gjerne imot grupper på
kveldstid eller helger

STEINHAUGEN

Postadresse: Postboks 5097, 1503 Moss